

Onderwerp	Bestuursopdracht 'Project Koopkracht'
Zaaknummer	813847
Datum	14 maart 2023
Openbaarheid	Externe communicatie
Afdeling	Staf
Portefeuillehouder	P. Schot
Opdrachtgever	Gemeentesecretaris
Behandelend ambtenaar	Johan Walpot

1. Inleiding

Kernvraag:

Hoe kunnen we inwoners die het financieel zwaar hebben tegemoet komen?

We worden geconfronteerd met een hoge inflatie. De kosten van energie, boodschappen en overige aankopen zijn fors gestegen. Door deze zogenaamde energiearmoede en hoge inflatie kunnen financiële problemen ontstaan. Ook voor inwoners van onze gemeente. De financiële problemen kunnen vervolgens leiden tot allerlei neveneffecten in de samenleving.

Voor minima zijn er verschillende regelingen, zowel lokaal als vanuit het Rijk. We maken ons zorgen over de groep inwoners die voorheen goed kon rondkomen, maar nu door sterk stijgende prijzen in de problemen komt. Het gaat dan om mensen die niet behoren tot de minima. Het kunnen ook mensen zijn met een modaal inkomen. Voor deze groep mensen willen we graag oplossingen bieden, zodat ze kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2023-2026 op 10 november 2022 besloot de raad onder andere om "De reserve kabels en leidingen in 2023 in te zetten voor nog nader te onderzoeken maatregelen ter compensatie aan inwoners en bedrijven als gevolg van de hoge inflatie."

Deze bestuursopdracht is een uitwerking van de aanpak van het onderzoek van mogelijke maatregelen voor inwoners.

2. Inhoudelijke specificatie

2.1 Probleem of situatieschets

Zoals al geschetst in de inleiding zien we dat inwoners in zwaar weer komen door hoge inflatie. Mede veroorzaakt door de hoge energieprijzen. En dat geldt niet alleen voor de minima.

De zorgen liggen vooral bij gezinnen met jonge kinderen, jongeren en ouderen. Het is belangrijk dat sport en cultuur toegankelijk blijven en dat inwoners zich kunnen blijven verplaatsen (mobiliteit). We willen negatieve lange termijn effecten als gevolg van koopkrachtverlies voorkomen op het gebied van eenzaamheid, gezondheid en duurzaamheid / energie.

2.2 Doelstelling van het beleidsproces of project

Het verbeteren van de koopkracht van inwoners en ervoor zorgen dat inwoners die het financieel zwaar hebben, kunnen (blijven) deelnemen aan de samenleving.

2.3 Breder kader of programma, relatie met andere processen/projecten.

Het project raakt aan verschillende beleidsterreinen van de gemeente. Denk hierbij aan het sociaal domein, onderwijs, sport, duurzaamheid / energie etc.

Belangrijk uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij eerder ingezette initiatieven op relevante beleidszaken en bij bestaand beleid. Zoals bijvoorbeeld:

- het project 'BLOEI'
- 'Schouwen-Duiveland Vitaal'
- stimuleren duurzaamheid en financiële ondersteuning daarop voor inwoners.

We bevorderen de preventie en (vroeg)signalering.

In het coalitieakkoord 2022-2026 'Samen koers houden' staan ook enkele voornemens waaraan mogelijke oplossingen te linken zijn. Deze zijn vooral te vinden in het onderdeel 'Wonen':

2.2.4 Verduurzaming, Duurzaam van abstract naar concreet: dat doen we zo.

2.4.1 Positieve gezondheid, We dragen bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan.

Wethouder Schot heeft een informele ronde langs de raadsfracties gedaan en daarbij de volgende vragen voorgelegd:

- Om welke doelgroep(en) maken jullie je (in het bijzonder) zorgen?
- Welke creatieve / alternatieve ideeën zijn er om deze doelgroep(en) tegemoet te komen?

Deze gesprekken waren informeel en zijn niet vastgelegd. Door een aantal fracties is hun input daarop aangeleverd in een document. Deze input is beschikbaar voor verder onderzoek in dit project.

Bij de uitwerking van dit project kijken we in beginsel vooral naar oplossingen die de gemeente zelf kan bieden. Ook oplossingen en bijdragen die partners of andere overheden kunnen inbrengen, zijn vanzelfsprekend welkom.

2.4 Beoogde resultaten

Voor de oplossingen en dus ook de resultaten geldt in beginsel dat de koopkracht van inwoners moet verbeteren. Daarvoor gelden de volgende vier richtingen:

- Betaalbaar en toegankelijk houden van sport en cultuur.
- Versnellen in verduurzamingsprojecten.
- Inzet op goedkope mobiliteit (deelauto's, -fietsen etc.)
- Voorkomen van eenzaamheid (bijv. linken aan 'gezonde voeding'. Eten brengt mensen samen en is in de oplossingen 2 in 1).

De resultaten van deze opdracht bevatten minimaal de volgende onderdelen:

1. Concrete en uitgewerkte oplossingen voor inwoners die het financieel zwaar hebben. Oplossingen waarmee we hun betrokkenheid in de samenleving minimaal in stand houden en waar mogelijk ook bevorderen. Een resultaat is praktische afspraken met organisaties of instellingen. Hierbij koppelen we, waar kan, financiële vergoedingen aan afspraken over duurzaamheid. Een win-win situatie dus.
2. Een concreet voorstel hoe we kunnen aansluiten bij bestaande regelingen. Kunnen we hierin een groter bereik of verruiming creëren.
3. Een voorstel over welke middelen of manieren we structureel kunnen inzetten om financiële problemen bij onze inwoners te voorkomen. Bijvoorbeeld het onder de aandacht brengen van bestaande mogelijkheden om vaardigheden van budgettering op te doen.
4. Een onderzoek naar mogelijke scholing of training voor preventie en signalering van 'armoede'.
5. Een opgave van de financiële consequenties van de voorgestelde oplossingen.
6. Een beeld van eventuele externe financieringsbronnen waarop we een beroep kunnen doen.
7. Concrete communicatieboodschap(pen) over de voorgestelde oplossingen. Communicatie ondersteunt het project omdat zij zichtbaar kan maken welke mogelijkheden de gemeente biedt voor inwoners.

2.5. Projectafbakening

Deze opdracht gaat niet over de minima. Voor deze opdracht laten we die doelgroep buiten beschouwing. Voor de minima zijn er namelijk al vele regelingen, zowel lokaal als vanuit het Rijk.

Deze bestuursopdracht richt zich op inwoners. Voor bedrijven zijn er andere opties. Voor deze opdracht laten we daarom ook bedrijven buiten beschouwing.

Hulp voor bedrijven bestaat onder andere uit ondersteuning bij problemen door hoge energielasten of hoge inkooprijzen grondstoffen of arbeid.

3. De procesvoering

3.1 Rol van de gemeente

De gemeente voelt zich primair verantwoordelijk om deze problematiek in beeld te brengen, te analyseren en hiervoor concrete oplossingen te creëren.

We trekken hiervoor een externe en ervaren projectleider aan.

3.2. Omgevingsanalyse, rolneming, partners en externe betrokkenen

De Adviesraad sociaal domein Schouwen-Duiveland betrekken we bij deze opdracht. We informeren de Adviesraad dat we hiermee aan de slag gaan en vragen hiervoor ook hun concrete input.

We nemen de Adviesraad ook mee in uitgewerkte initiatieven en oplossingen.

Bij de uitwerking van het project bekijkt de projectleider in overleg met betrokkenen uit de werkorganisatie (zie 4.1) of we een stakeholdersanalyse maken om een duidelijk beeld te krijgen van betrokkenen.

3.3. Strategische communicatie

Een stakeholdersanalyse is een belangrijk instrument dat een bijdrage kan leveren aan de opzet van een goede communicatie. De projectleider bekijkt het opzetten hiervan in overleg met de werkorganisatie.

Belangrijk is om een beeld te krijgen van:

- De relevante interne en externe partijen voor het project.
- De mate van betrokkenheid van die partijen. Wie betrekken we, hoe en in welke mate. Moeten ze alleen geïnformeerd worden of is er misschien ruimte om mee te denken of zelfs mee te werken? Op basis daarvan kan een communicatieaanpak worden uitgewerkt.

We willen graag snel concrete resultaten laten zien. Vanuit een eventuele stakeholdersanalyse maken we in een kalender concreet welke partijen uit die analyse we wanneer en hoe benaderen, zodat zij hun rol kunnen pakken.

Daarnaast bepalen we welke inhoudelijke of procesmatige mijlpalen er zijn die zich lenen voor een communicatie-activiteit.

4. Beheersaspecten

4.1. Werkorganisatie

Bestuurlijk opdrachtgever: wethouder Paula Schot.

Ambtelijk opdrachtgever: gemeentesecretaris Simone Bronsveld.

De projectleider zoeken we extern.

De beoogd projectleider voldoet aan de volgende kwaliteit en vaardigheden:

De projectleider

- heeft politieke affiniteit;
- werkt integraal;
- vindt met een pragmatische en realistische insteek aansluiting bij reeds in gang gezette initiatieven vanuit de lijn;
- schakelt moeiteloos tussen het sociaal en ruimtelijk domein.
- beschikt over goede communicatieve vaardigheden.
- heeft aantoonbare ervaring met een soortgelijke opdracht op onze vraag.

Ondersteuning vanuit de gemeentelijke organisatie wordt geboden door beleidsmedewerkers vanuit de afdelingen met relevante beleidsterreinen:

- Wonen, werken en leven (WWL)
- Ruimte en milieu (RenM)
- Openbare werken (OW)

Daarnaast biedt ook een communicatieadviseur ondersteuning.

4.2. Tijdsplanning mijlpalen

De projectleider lijnt het proces zelf verder uit en benoemt daarbij de mijlpalen. Dit doet de projectleider in overleg met de betrokken afdelingen en communicatieadviseur. Dit tijdspad bespreekt de projectleider met de opdrachtgevers.

De uitvoering pakken we in tranches op, waarbij we ons in eerste instantie richten op 'laaghangend fruit'.

Hiermee kunnen we voor de zomer van 2023 concrete resultaten boeken.

Op de voortgang en de resultaten monitoren we maandelijks.

Vooralsnog is de inschatting dat de gehele doorlooptijd voor het realiseren van deze opdracht (in deeltijd) tot maximaal een jaar vergt.

4.3. Risicobeheersing en kwaliteitszorg

We mogen als gemeente niet doen aan inkomenspolitiek. In de uitwerking van concrete oplossingen dient de projectleider hiermee rekening te houden.

Een ander aandachtspunt is het risico van staatssteun. Bij de uitwerking dienen we hier rekening mee te houden.

Daarnaast hebben we als gemeente beperkte beleid- en uitvoeringscapaciteit. Dat betekent enerzijds dat de projectleider in de uitvoering van deze opdracht niet of slechts in beperkte mate gebruik kan maken van medewerkers in de staande organisatie. Anderzijds betekent dit dat maatregelen grof (voor een grote groep bereikbaar) zullen zijn en weinig tot geen gemeentelijke uitvoeringscapaciteit mogen vragen.

We moeten ons realiseren dat de beschikbare middelen uit de genoemde reserve eenmalige middelen zijn. Het risico is dat de hulp die we bieden slechts tijdelijk is. Het is mogelijk dat na die periode mensen nog steeds in financiële problemen zitten.

4.4. Financiering

Begroting	Niet binnen begroting
Begrotingswijziging	Ja
Eenmalige lasten	370000,00
Structurele lasten	
Eenmalige baten	
Structurele baten	
Dekking	Reserve kabels en leidingen

De lasten van dit project bestaan uit de lasten van de oplossingen en maatregelen die in de uitvoering worden ingezet en de kosten van inhuur van de projectleider.

We kunnen op dit moment nog niet goed inschatten hoeveel deze kosten bedragen. Dat is afhankelijk van de oplossingen en maatregelen die uit het nader onderzoek naar voren komen en waaraan we in dit project uitvoering gaan geven.

Om slagvaardig oplossingen te kunnen inzetten, in met name de eerste maanden, is het aan te bevelen hiervoor te kunnen beschikken over een werkbudget. Dit is vooral voor het realiseren van het eerdergenoemde 'laaghangend fruit'.

Het college monitort hierbij frequent op de uitvoering van het project en de inzet van middelen. Hierover informeert ze de raad ook actief. Op basis daarvan legt het college verantwoording af over de inzet van de middelen. Het werkbudget stellen we vast op € 300.000.

Voor initiatieven die in de tijd uitgezet kunnen worden gaat het college afzonderlijk naar de raad.

De lasten voor een projectleider worden geraamd op € 70.000.

De financiële lasten van de uitvoering van dit project kunnen worden gedekt uit de 'Reserve kabels en leidingen' op basis van het besluit van de raad op 10 november 2023 (zie ook inleiding). Deze reserve is momenteel 2,7 miljoen euro groot. De feitelijke onttrekking van de genoemde bedragen van € 300.000 en € 70.000 dient de raad nog te autoriseren.

De kosten voor de inhuur van de projectleider worden tijdelijk (tot de besluitvorming van de raad) gedekt uit het calamiteitenbudget inhuur.

Voorstel

1. De Bestuursopdracht 'Project Koopkracht' vast te stellen.
2. Voor het werkbudget een bedrag van € 300.000 beschikbaar te stellen.
3. Voor de lasten van een externe en ervaren projectleider een budget van € 70.000 beschikbaar te stellen.
4. Deze beide budgetten te dekken uit de 'Reserve kabels en leidingen'.